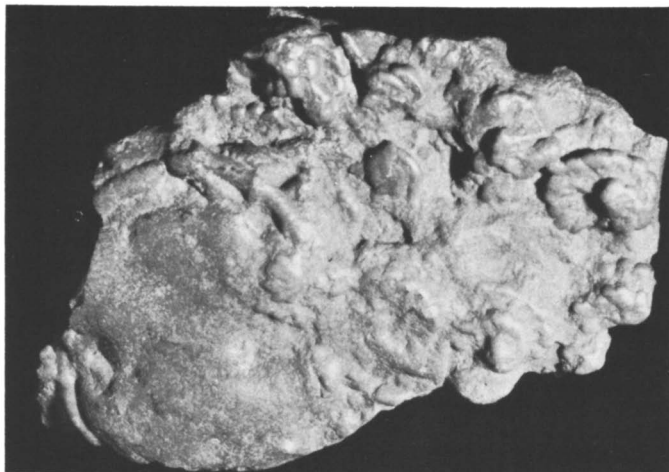

Opsporing verzocht.

door G. Jansen

Zwerfsteen, gevonden zomer 1916. Vindplaats: Mekkelenberg, Albergen bij Almelo. Zoetwater-kwartsiet. Kleur: op breukvlak grijs op bovenvlak lichtbruin, glanzend. Afmetingen: 31 bij 20 cm. Afgeslagen van een ongeveer 15 cm. dik blok. 't Oorspronkelijke stuk was ruim 2 x zo groot; de andere helft kwam in de collectie

van de heer P. Dekker. Bij zijn vertrek naar Ned. Indië (1918), schonk hij z'n verzameling aan de 1e Chr.H.B.S. te Groningen. Gaarne vernam ik of dat stuk zich daar nog bevindt. Een onzer Groninger leden kan dit wellicht nagaan. Wil men mij dan even berichten; ik wilde beide stukken als geheel fotograferen.

Velen bestudeerden deze zwerfsteen, doch konden geen uitsluitsel geven. De mening van Dr. P.J. v.d. Feen volgt hieronder.

Ook in 1964 heeft deze de steen nog eens bekeken, doch kon niets aan z'n oordeel van 1952 toevoegen.

Zoölogisch Museum Amsterdam-C Plantage Middenlaan 53

15-12-1952

..... Onlangs heb ik het stuk, dat u van een zwerfsteen op de Mekkelenberg afgeslagen hebt, laten zien aan de nieuwe hoogleraar in de palaeontologie alhier, Prof. Mac Gillavry (Geol. Inst.). Hij durft twee dingen met zekerheid ervan te zeggen: de spiraalvormige en andere bijzondere structuren, die wij daarop zien, zijn van organische oorsprong (dus populair gezegd: het zijn fossielen) en het zijn geen ammonieten (ondanks de spiraalstructuur, die sommige uwer fossielen vertonen). Verder weet hij er geen touw aan vast te knopen, heeft nooit zo iets gezien, en heeft uw stuk aan allen, die in het Geologisch Instituut werken, laten zien, zonder dat iemand hem opheldering kon geven. Samen hebben hij en ik ook nog in enige handboeken gezocht, maar zonder succes.

Het stuk ligt nu weer bij mij en ik zou het nog eens mee naar het Rijksmuseum van Geologie in Leiden willen nemen, om te horen, wat men er daar van zegt. Want dit raadsel moet worden opgelost, liefst vóórdat ik het u terugbreng.

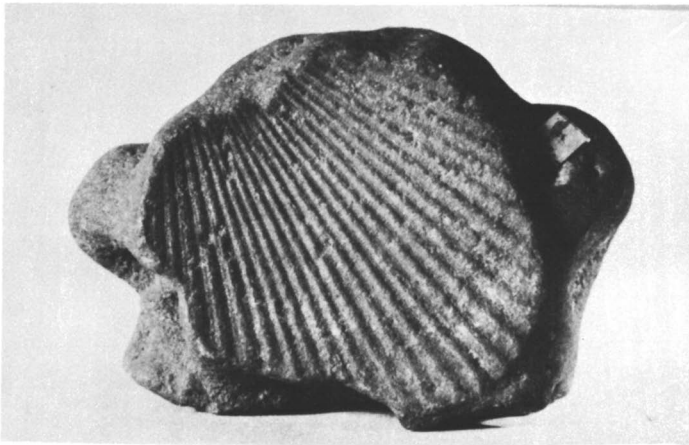
Ik heb ook gezegd: het zou toch wel een wonder zijn, als iemand vóór de heer Jansen zo iets in Nederland gevonden heeft; ligt er soms een dergelijk voorwerp in de collectie zwerfstenen, bijeengebracht door Van der Lijn. Daarop hebben Prof. Mac Gillavry en ik de collectie Van der Lijn geheel doorzocht (zoals u wel zult weten, is deze hier in het Geol. Inst.,) maar niets gevonden dat er op leek.

De fossielen, die werkelijk een gedeelte van een dier of plant zijn, weten wij gewoonlijk wel thuis te brengen, maar er zijn nog allerlei andere structuren van dierlijke oorsprong, zoals kruipsporen en gegraven gangen van wormen, of ei-legsels, waarmee wij nog geen raad weten. Ook aan versteende uitwerpselen hebben wij gedacht.

w.g. P.J. van der Feen.

P. v.d. Lijn schrijft in "Het Keienboek" 5de druk, blz. 197 over de zoetwater-kwartsieten o.m. "Fossielen vond mentot dusverre uiterst zeldzaam in onze zwerfstenen, toch zijn ze niet geheel uitgesloten.

Ik vond er vier, alle met fossielen. Volledigheidshalve volgen daarvan foto's en gegevens:

Vindplaats: Eibergen. 1915.

Afmetingen 10 - 7 - 5 cm. Kleur: als nr. 1.

Behalve de schelp-afdruk (pecten sp.?) nog een cilinder-vormige holte aan de onderkant. 't Doet denken aan 't negatief van een stuk tak.

Ook de stukken 1 en 3 vertonen die ronde vormen.

Op 't eerste stuk verlopen ze slangvormig.

Nu ik 't woord "slangvormig" neerschrijf, moet ik toch weer denken aan de foto, die ik aantrof in 't boek van Guy Piazzini: "Expeditie Apokajan" plaat 4 (naast blz. 34). Een mooie foto van kruipsporen van een Waraan in het zandstrand van het eilandje "Rintja". Er is m.i. veel overeenkomst. Wie in de gelegenheid is, bestudere die foto ook eens!

Foto's 3 en 3a.

Deelfoto's van zwerfsteen-, ook zoetwaterkwartsiet.
Vindplaats: In diluvium-deklaag van oligocene klei.
Groeve "De Vlijt". Winterswijk. Zomer 1920.
Afmetingen: 13 - 12 - 4 cm.
Kleur : Als nr. 1.
Zit vol schelp-afdrukken, m.i. meest spiriferen.

Deelfoto nr. 3a, vergroting 4 x.

Deelfoto nr. 3, vergroting 2 x.

Foto's 4 en 4a.

'n Typische knolvormige zoetwater-kwartsiet.
Vindplaats: Winterswijk, 't Woold. Bij "Dikke Steen".
Afmetingen: 13 - 12 - 8 cm. (zeer onregelmatig).
Kleur : als vorige.

Ook hier weer een cilinder-vormig gebogen insluit-
sel. Verder allerlei eigenaardige holten, die m.i. ook op (verdwenen) insluit-
sels wijzen.

Foto 4: natuurlijke grootte.

Foto 4a: vergroting 2 x.

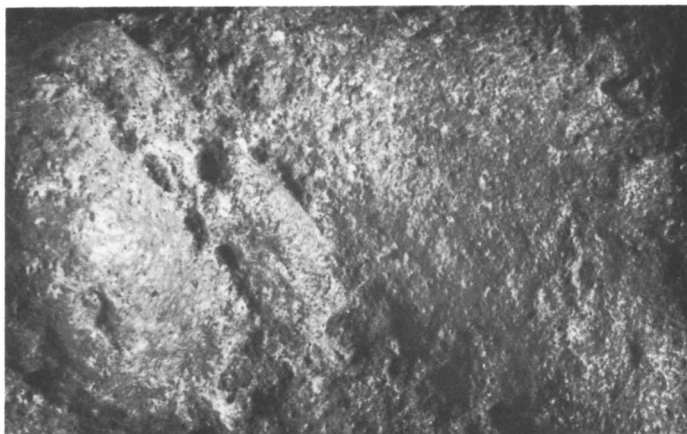

Foto 5.

Deelfoto. Vergroot 2 x.

Ook deze zwerfsteen is tot nu toe een puzzle.

Ik liet hem velen zien, doch niemand had iets dergelijks gevonden of gezien. Mijn idee is: orgelkoraal. (?)

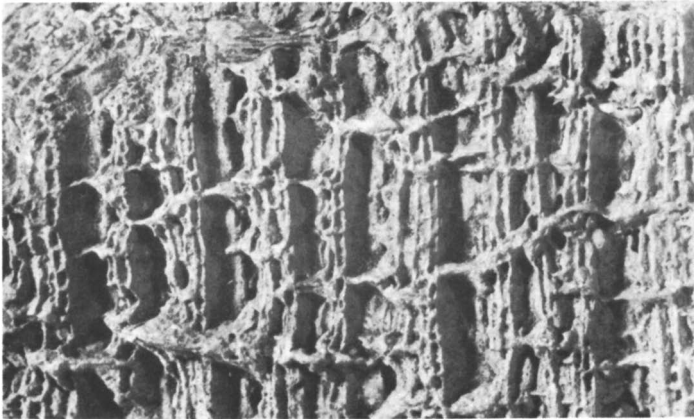
't Is een vuursteen-achtig stuk.

Vindplaats: Winterswijk. Groeve "De Vlijt".

Afmetingen: 12 - 7 - 2 cm.

Kleur : vuilgrijs, tot lichtbruin.

Alleen voorzijde vertoont de celvormige structuur. Rest - vermoedelijk zelfde structuur, doch sterk in elkaar gedrukt. De laagjes die corresponderen met de loodrechte cellenbouw, liggen met een zeer scherpe hoek (ong. 20°) tegen het voorvlak.

Ik hoop de nodige commentaren te ontvangen en zal er dan t.z.t. een overzicht van geven in ons tijdschrift.

Bij voorbaat dankend.

G. Jansen.

Foto's: No. 1 W. Aafjes
Andere P. Bakker